

همایش «همکاریهای ایران و آفریقا: فرصتها و چالشها»

مقدمه

متعاقب برگزاری همایش مقدماتی یک روزه در سال ۱۳۸۰، معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه با هماهنگی سفرای آفریقایی مقیم تهران تصمیم گرفت که همایش "همکاریهای ایران و آفریقا: فرصتها و چالشها" را با هدف توسعه مناسبات جمهوری اسلامی ایران و آفریقا در روزهای ۱۸ و ۱۹ اسفند ۱۳۸۱ در تهران برگزار نماید. بر اساس برنامه همایش، پیش بینی می‌شد که:

الف: هیئتهای رسمی به ریاست وزراء اقتصاد، صنایع، بازرگانی و ... به همراه سفرای آنها در تهران،

ب: مقامات سازمانهای اقتصادی منطقه‌ای و بین‌المللی فعال در آفریقا،

ج: رؤسای اتاقهای بازرگانی و صنایع کشورهای آفریقایی،

د: مدیران ارشد شرکتهای دولتی و خصوصی.

در این همایش شرکت نمایند. ضمن اینکه پیش‌بینی می‌شد که، از جمهوری اسلامی ایران نیز شرکت کنندگانی از وزارتخانه‌ها، نهادها، انجمن‌ها و اتحادیه‌های صنفی مختلف در این همایش حضور داشته باشند. بدین ترتیب در قالب همایش، فضایی ایجاد می‌گردید تا شرکت کنندگان ایرانی و آفریقایی به بیان نظرات خود در رابطه با تواناییها، فرصتها، تجربیات و چالشهای موجود در ابعاد مختلف همکاری اقتصادی پرداخته، و راهکارهای عملی برای توسعه و گسترش آنها پیشنهاد نمایند.

این همایش در تاریخ ۱۸ اسفند ۱۳۸۱ با سخنرانی جناب آقای دکتر خرازی وزیر محترم امور خارجه افتتاح و در ۱۹ اسفند با سخنرانی جناب آقای دکتر عارف معاون اول محترم رئیس جمهور خاتمه یافت. در همایش مذکور کشورهای الجزایر، ساحل عاج، بنین، گینه کوناکری، جیبوتی، کنیا، سنگال، سیرالئون، سودان، تانزانیا، اوگاندا، زامبیا در سطح وزیر و هیئت‌هایی از کشورهای کنگو، زیمبابوه، ماداگاسکار، مالی، غنا، تونس و ائیوپی در سطح عالی در این همایش شرکت نمودند. همچنین نمایندگانی از اتحادیه آفریقا (AU) و بانک توسعه اسلامی (IDB) نیز در این همایش شرکت داشتند.

اهداف برگزاری همایش

- تلاش جهت ایجاد بستر مناسب در زمینه تبادلات مالی و اقتصادی با امکان بهره‌گیری از سیستم‌های مالی.
- ترغیب و تشویق بخش‌های مختلف اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با ارائه اطلاعات مورد نیاز جهت فعالیت اقتصادی ثابت در قاره آفریقا.
- آشنا نمودن کشورهای آفریقایی با توانمندی‌های اقتصادی، صنعتی، کشاورزی و تجاری جمهوری اسلامی ایران.
- اطلاع رسانی و آشنا نمودن تجار و صاحبان صنایع ایران با امکانات و فرصت‌های تجاری در کشورهای آفریقایی
- ایجاد فضای دوستانه همکاری اقتصادی جهت بخش خصوصی ایرانی و آفریقایی با حمایت دولت‌های مربوط.
- حمایت و تشویق تجار و صاحبان صنایع ایران جهت حضور در بازار آفریقا.
- ایجاد زمینه‌های مثبت نگاه جدید به آفریقا برای تجار ایرانی.

- ایجاد زمینه برای تقویت حضور بخش خصوصی و دولتی جمهوری اسلامی ایران با استفاده از مکانیزم کمکهای توسعه‌ای (ODA) در آفریقا
- اطلاع رسانی و ایجاد پایگاه اطلاعاتی جهت استفاده بخشهای خصوصی و دولتی جمهوری اسلامی ایران.

شایان ذکر است که کارگاههای کشوری^۱ به تعداد کشورهای شرکت کننده برنامه‌ریزی گردیده بود، که در این کارگاهها تجار و بازرگانان بخش خصوصی جمهوری اسلامی ایران بصورت مستقیم با فضای کلی کشورها آشنا و زمینه‌های مذاکرات آنها در این کارگاهها فراهم گردید. در این کارگاهها این انتظار وجود داشت که، طرفین ایرانی و آفریقایی ضمن آشنا ساختن یکدیگر با توانمندیهای تجاری، اعم از صادرات کالا و خدمات، سرمایه‌گذاری، صنعت و معدن، کشاورزی، حمل و نقل، انرژی و ... از فرصتهای پیش رو برای گسترش تبادلات اقتصادی و بازرگانی بیشترین بهره برداری را بنمایند.

گزیده‌ای از بیانات سخنرانان ایرانی در همایش ایران و آفریقا

آقای دکتر عارف معاون اول رئیس‌جمهور

ایشان در بخشی از سخنان خود در اختتامیه این همایش اظهار داشتند: ایران خواستار تحکیم و تعمیق هر چه بیشتر روابط با کشورهای قاره آفریقا است. جمهوری اسلامی ایران همواره گسترش و تعمیق روابط با کشورهای آفریقایی را یکی از مهمترین رویکردهای سیاست خارجی خود می‌داند. ایران دلایل زیادی برای داشتن نگاه ویژه به برقرای و تعمیق روابط در سطوح مختلف اقتصادی، سیاسی و فرهنگی با کشورهای قاره پهناور آفریقا دارد:

^۱. Country Workshop

- انقلاب اسلامی به خاطر ماهیت و روح آزادیخواهی، سلطه ستیزی و حمایت از آزادی و آزادی ملت‌ها نمی‌تواند نسبت به استقلال واقعی و همه جانبه کشورهای در حال توسعه و نیز برقراری ارتباطی مبتنی بر دوستی، عدالت، احترام متقابل و برادری میان ملت ایران و ملت‌های مستقل بی تفاوت باشد.
 - حضور مؤثر و نیرومند کشورهای آفریقایی در سازمان‌های و مجامع بین‌المللی در کنار سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در تقویت و توسعه همکاری‌های جنوب - جنوب مشرق ایران، در گسترش همکاری با کشورهای آفریقایی، جهت پیشبرد اهداف مشترک و ایجاد تریبونی هماهنگ و یکپارچه است.
 - وجود ظرفیتهای فراوان در زمینه همکاری‌های اقتصادی، مبادلات تجاری و سرمایه‌گذاری میان ایران و کشورهای آفریقایی، می‌تواند بسیاری از نیازهای متقابل طرفین را برطرف کند.
 - تجربه ایران در انجام فعالیت‌های عمرانی و زیربنایی در روستاها و مناطق محروم در دوران پس از انقلاب اسلامی و بازسازی پس از دوران جنگ تحمیلی، سوادآموزی، گسترش بهداشت، خدمات درمانی و مبارزه با نرخ بالای رشد جمعیت، از مواردی است که می‌تواند مورد استفاده کشورهای آفریقایی قرار گیرد.
 - اختصاص اعتبار مالی جهت افزایش صادرات غیرنفتی، ایجاد نمایشگاه‌های دائم تجاری در کشورهای آفریقایی، اعزام هیئت‌های تجاری و برگزاری همایش‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری.
- جمهوری اسلامی ایران برای پذیرفتن مسئولیت ایجاد و احداث طرح‌های بزرگ صنعتی و زیربنایی در سطحی کاملاً قابلیت رقابت با کشورهای پیشرفته، آمادگی دارد و امید است تا زمینه‌های مناسب برای حضور شرکت‌های ایرانی در عرصه سازندگی و تولید کشورهای آفریقایی مهیا شود. سخنران بعدی آقای دکتر خرازی بود که مشروح سخنرانی ایشان در همین شماره آورده شده است.

آقای دکتر عادل معاون اقتصادی وزارت امور خارجه

وی در بخشی از سخنان خود اظهار داشت: برگزاری این همایش فرصت بسیار مغتنمی برای تعامل و توسعه هر چه بیشتر همکاریهای دوجانبه به خصوص شناسایی امکانات و تواناییهای متقابل با آفریقا است. اهمیت راهبردی ایران در منطقه خاورمیانه به لحاظ ذخایر عظیم نفت و گاز و صنایع مهم پتروشیمی و کشاورزی و موقعیت خاص آن می تواند، به صورت پلی بین آفریقا و آسیا ایفای نقش کند.

آقای صوفی وزیر محترم تعاون

وی طی بیاناتی اظهار داشت: با توجه به امکانات بالفعل و بالقوه جمهوری اسلامی ایران جهت توسعه و گسترش مناسبات اقتصادی با کشورهای آفریقایی می توان در خصوص طرحهای ذیل اقدامات مؤثری انجام داد:

- اعطای تسهیلات به صادرکنندگان
- اعطای نرخهای ترجیحی در زمینه حمل و نقل
- برقراری خطوط هوایی با کشورهای آفریقایی
- تضمین LC بانکهای آفریقایی
- تضمین بیمه صادرات توسط صندوق ضمانت صادرات ایران
- صدور خدمات فنی و مهندسی
- ارائه امکانات پزشکی

آقای جهانگیری وزیر محترم صنایع و معادن

ایشان در سخنانی اظهار داشت: پوشش بیمه صادرات برای کشورهای آفریقایی تا سقف ۲۵ میلیون دلار توسط صندوق ضمانت صادرات ایران تضمین می شود، که این اقدام روابط اقتصادی ایران و آفریقا را بیش از پیش افزایش می دهد. بخش خصوصی و

دولتی ایران آمادگی خود را برای همکاری با کشورهای آفریقایی در زمینه‌های صنعتی و معدنی اعلام می‌کند. وی با اعلام اینکه بخش صنعت، ۱۶ درصد در تولید ناخالص ملی نقش دارد گفت: رشد اقتصادی ایران در سال جاری ۶/۵ درصد و در شش سال اخیر ۴/۹ درصد و رشد امسال بخش صنعت ۱۱/۱ درصد و در شش سال اخیر ۹/۵ درصد بوده است. در سالهای اخیر روابط ایران و آفریقا توسعه یافته و امکان بیشتری نیز برای همکاری وجود دارد. ایران در قوانین و مقررات خود اصلاحاتی را برای حضور بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران خارجی انجام داده است. کمیسیون‌های مشترک ایران و آفریقا بایستی راهکارهای مناسبی برای همکاری بخش خصوصی در نظر بگیرند.

جمهوری اسلامی ایران از دانش و تجربه خوبی در زمینه پتروشیمی برخوردار است و می‌تواند در این رابطه با کشورهای آفریقایی همکاری داشته باشد. ایران آمادگی همکاری در بخش‌های معدن، خودروسازی، قطعات یدکی، طراحی و ساخت پروژه‌های ساختمانی در کشورهای آفریقایی می‌باشد. این همایش چشم‌انداز امیدوار کننده‌ای برای تحقق اهداف جمهوری اسلامی ایران و کشورهای آفریقایی با توجه به خصوصیتها و اهداف ملی خواهد بود. جهان با ساختارها و شرایط اقتصادی نامناسب، ناهمگن و غیرعادلانه به عصر جهانی سازی وارد می‌شود که نابرابری اقتصادی کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته علت عمیق‌تر شدن فاصله رفاه مردم جهان می‌باشد.

برخی اظهارات شخصیت‌های آفریقایی شرکت کننده در همایش

نماینده اتحادیه آفریقا

آقای حبیب داتوم نماینده اتحادیه آفریقا گفت: ایران می‌تواند در دستیابی آفریقایی‌ها به اهداف خود در مبارزه با فقر، توسعه اقتصادی و دیگر اهدافش نقش بزرگی ایفا نماید و به همین دلیل نقش این همایش، مهم ارزیابی می‌شود. آفریقا برای دستیابی

به اهدافش با چالش‌های متعددی روبروست که ایران می‌تواند با گسترش روابط اقتصادی، سیاسی و ... به آفریقا کمک کند.

وزیر صنایع الجزایر

اطلاعات مسئولان الجزایری نسبت به صنایع و فن‌آوری ایران بسیار محدود است. برگزاری این همایش آغازی برای توسعه روابط دو کشور در بخش صنایع می‌باشد. اقدامات اولیه برای همکاری اقتصادی میان دو کشور در بخش خودروسازی فراهم شده است.

مشاور عالی وزیر انرژی کنگو دموکراتیک

کینشازا خواستار همکاری و سرمایه‌گذاری ایران در بهره‌برداری الکتریکی از منابع آبی این کشور می‌باشد. کنگو از معدود کشورهای است که از منابع هیدرولیک برخوردار است و در صورت بهره‌برداری از این منابع می‌تواند یکی از بزرگترین منابع برق جهان باشد.

وزیر صنایع سنگال:

در گذشته کشورهای آفریقایی تمایل به همکاری با کشورهای غربی داشته‌اند، اما امروزه منافع خود را در تنوع شرکای خارجی به خصوص کشورهای خاورمیانه می‌دانند. ایرانی‌الگوی آموزنده توسعه اقتصادی برای کشورهای آفریقایی می‌باشد و می‌تواند در زمینه توسعه صنعتی به کشورهای آفریقایی کمک کند.

بیانیه تهران "TEHRAN DECLARATION"

در پایان این همایش بیانیه‌ای تحت عنوان بیانیه تهران منتشر گردید که در آن آمده است: این همایش فرصت خوبی را برای بخش‌های خصوصی ایران و آفریقا جهت

توسعه روابط اقتصادی فراهم نموده است. در این بیانیه بر سرمایه‌گذاری و تأمین مالی، تبادل اطلاعات در خصوص مناقصه‌ها، تشکیل شورای بازرگانی ایران و آفریقا، مشارکت بخش‌های دولتی و خصوصی، تأمین مالی توسعه‌ای و تشکیل صندوق توسعه ایران و آفریقا تأکید شد. در این بیانیه همچنین توسعه فعالیتها در زمینه انرژی (آب و برق)، همکاریهای صنعتی، تجارت، برقراری خطوط ارتباط هوایی و دریایی، تشویق سرمایه‌گذاری، همکاریهای مالی و بانکی و همچنین کمکهای انساندوستانه مورد تأکید قرار گرفت. در پایان این همایش دولت اوگاندا پیشنهاد نمود که دومین همایش همکاریهای ایران و آفریقا در سال ۲۰۰۵ در این کشور برگزار گردد.

ملاقاتهای انجام شده در حاشیه همایش

با توجه به اینکه این همایش فرصتی را بوجود آورد تا مسئولین بخشهای مختلف اقتصادی، صنعتی، تجاری، مالی و بانکی جمهوری اسلامی ایران در آن حضور بهم رسانند، لذا مسئولین و مقامات کشورهای آفریقایی از آن استفاده نموده و ملاقاتهایی را با مسئولین جمهوری اسلامی ایران داشته‌اند که اهم آن عبارتست از:

- هیئت آفریقایی جنوبی با مسئولین اتاق بازرگانی، وزارت نفت، وزارت صنایع و معادن.
- هیئت بنینی با آقای دکتر عادل معاون اقتصادی وزارت امور خارجه و مسئولین وزارت امور اقتصادی و دارایی
- هیئت سیرالئون با آقای جهانگیری وزیر صنایع و معادن، مدیرکل شیلات و آقای دکتر عادل معاون اقتصادی وزارت امور خارجه
- هیئت گینه‌ای با آقای جهانگیری وزیر صنایع و معادن و مسئولین وزارت نفت.
- هیئت ساحل عاج با آقای جهانگیری وزیر صنایع و معادن، مدیرکل پتروشیمی، مسئولین اتاق بازرگانی و بانک توسعه صادرات ایران
- هیئت غنایی با مسئولین اتاق بازرگانی
- هیئت مالیایی با آقای جهانگیری وزیر صنایع و معادن و آقای دکتر عادل معاون اقتصادی وزارت امور خارجه

- هیئت سنگالی با آقای جهانگیری وزیر صنایع و معادن و مسئولین اتاق بازرگانی.
- هیئت زامبیایی با مسئولین وزارت نفت و مسئولین اتاق بازرگانی.
- هیئت کنگویی با آقای امراللهی قائم مقام وزارت نیرو و مسئولین وزارت نفت و وزارت بازرگانی.
- هیئت تانزانیایی با آقای دکتر عادلای معاون اقتصادی وزارت امور خارجه.
- هیئت کنیایی با آقای دکتر عادلای معاون اقتصادی وزارت امور خارجه، مسئولین وزارت دفاع، اتاق بازرگانی، شرکت هپکو، اتحادیه تولیدکنندگان فرش و شرکت بهران موتور.
- هیئت اوگانندی با آقای جهانگیری وزیر صنایع و معادن و مسئولین وزارت بازرگانی.
- هیئت ماداگاسکاری با آقای امراللهی قائم مقام وزارت نیرو و آقای دکتر عادلای معاون اقتصادی وزارت امور خارجه.
- هیئت سودانی با آقای جهانگیری وزیر صنایع و مسئولین شرکت ایدرو.

بازدید از شرکت ایران خودرو

با توجه به حضور وزراء اقتصاد، بازرگانی، سازمانهای اقتصادی منطقه‌ای و بین‌المللی، رؤسای اتاقهای بازرگانی و صنایع و همچنین مدیران ارشد شرکتهای دولتی و خصوصی کشورهای آفریقایی در این همایش، این فرصت مغتنم شمرده شد و برنامه بازدید از شرکت ایران خودرو ترتیب یافت که در آن اکثر هیئتهای حاضر در همایش شرکت نمودند. طبق برنامه‌ریزی انجام گرفته هیئتها از خطوط رنگ، تولید موتور و مونتاژ بازدید بعمل آوردند.

ملاقات با استاندار تبریز و بازدید از کارخانه تراکتور سازی تبریز

پس از برگزاری موفق همایش «همکاریهای ایران و آفریقا: فرصتها و چالشها» برنامه بازدید از شهر تبریز و ملاقات با استاندار آذربایجان شرقی و همچنین بازدید از کارخانه تراکتور سازی تبریز ترتیب یافت. هیئتهای شرکت کننده در این برنامه عبارت بودند از: سیرالئون، کنگو دمکراتیک، اوگاندا، ساحل عاج، نیجریه و ماداگاسکار.

در ابتدای ورود، هیئت مورد استقبال گرم از سوی استانداری محل قرار گرفت و سپس در محل استانداری با آقای دکتر سبحان اللهی استاندار آذربایجان شرقی ملاقات نمودند. پس از این ملاقات هیئتهای حاضر از خطوط موتور، رنگ و موتاژ کارخانه تراکتور سازی تبریز بازدید نمودند. در پایان این بازدید نیز پیش‌نویس ۶ یادداشت تفاهم بین هیئتهای حاضر توزیع گردید که امید است در آینده نزدیک به نتیجه مطلوب برسد.

قراردادها و توافقات بعمل آمده در حاشیه همایش

با توجه به حضور برخی از مسئولین بخش‌های مختلف اقتصادی و صنعتی جمهوری اسلامی ایران در همایش، ملاقاتهای مختلفی بین مسئولین کشورمان و وزراء و مسئولین بخشهای دولتی و خصوصی کشورهای آفریقایی صورت گرفت که در این جلسات مسئولین کشورمان امکانات و توانمندیها و راههای گسترش روابط اقتصادی و فنی جمهوری اسلامی ایران را با کشورهای آفریقایی بطور مبسوط بیان داشتند. همچنین هیئتهای آفریقایی نیز طرحهای موجود و امکانات و راهکارهای عملی و نیازمندیهای خود را در بخشهای مختلف بیان داشتند که در ذیل به برخی از آنها اشاره می‌گردد:

- در ملاقات آقای لندینگ وزیر صنعت و صنایع دستی سنگال با وزیر صنایع و معادن کشورمان در خصوص همکاری در اکتشاف و استخراج و انبار نفت و همچنین همکاری مشترک در مورد معدن غنی فسفات در آن کشور و ادامه صدور فسفات به جمهوری اسلامی ایران ابراز علاقمندی گردید.
- در ملاقات آقای علی احمد عثمان وزیر مشاور در وزارت صنایع سودان با وزیر صنایع و معادن کشورمان در خصوص همکاری، مشارکت و سرمایه‌گذاری شرکتهای ایرانی در صنایع شکر، پتروشیمی و فولاد و همچنین ادامه صدور محصولات صنعتی، خودرو و خدمات فنی و مهندسی به آن کشور توافقاتی بعمل آمد.
- در ملاقات آقای ساما مونده وزیر کشاورزی و امنیت غذایی و خانم دکتر کادی‌سی‌سی وزیر تجارت و صنعت سیرالئون با وزیر صنایع و معادن کشورمان در خصوص همکاری جمهوری اسلامی ایران در زمینه اکتشاف و استخراج معادن غنی

طلا، بوکسیت و آهن با آن کشور ابراز علاقمندی گردید. همچنین در بازدید هیئت سیرالئونی از کارخانه تراکتورسازی تبریز طرف سیرالئونی نسبت به خرید تراکتور از جمهوری اسلامی ایران ابراز علاقمندی کرد.

- در ملاقات آقای نیانکویه فاسو سانو وزیر طرحهای گینه کوناگری با وزیر صنایع و معادن کشورمان در خصوص همکاری جمهوری اسلامی ایران در راهاندازی معدن مشترک بوکسیت و بهره‌برداری از آن و همچنین راهاندازی خط راه‌آهن جهت تسریع در بهره‌برداری از معدن آن کشور تأکید گردید.

- در ملاقات آقای ادواردو روگومایو وزیر تجارت، صنعت و جهانگردی اوگاندا با وزیر صنایع و معادن کشورمان وی خواستار همکاری جمهوری اسلامی ایران در زمینه‌های راه آهن، راه سازی، صنایع ساختمانی و کشاورزی با آن کشور شد.

- در ملاقات آقای ژان لوئی بیون رئیس اتاق بازرگانی ساحل عاج با قائم مقام اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کشورمان مقرر گردید که نسبت به تبادل اطلاعات تجاری بین طرفین اقدام گردد.

- شرکت خانه صادرات صدر طی گزارشی اعلام نموده که در خصوص گسترش روابط اقتصادی با کشورهای ذیل به توافق رسیده است:

- الجزایر

الف - تأسیس دفتر تجاری.

ب - اجرای مرحله اول پروژه جاده غالیزان به طول ۲۸ کیلومتر.

پ - صادرات خط تولید گرانول پی. وی. سی.

ج - صادرات خط تولید شیلنگهای تزریق.

چ - صادرات لوله‌های چدنی.

ح - صادرات شوکولات.

خ - بازاریابی صنعت دارو.

- اتیوپی

الف - صادرات تجهیزات شهرسازی.

- سنگال

الف - صادرات خط تولید لوله‌های پلاستیکی پلی اتیلن و پلی پروپیلن جهت پروژه انتقال آب.

نظرات شرکت کنندگان در همایش بعد از بازگشت به کشورشان اوگاندا:

سفیر جمهوری اسلامی ایران در کامپالا با وزیر امور خارجه و معاون نخست وزیر این کشور ملاقات نمودند که وزیر امور خارجه اوگاندا در این ملاقات اظهار داشتند: اینجانب گزارش مثبتی در خصوص همایش ایران و آفریقا از شرکت کنندگان در همایش مذکور دریافت داشته‌ام و امیدوارم بتوانم شاهد بهره‌گیری هر چه بیشتر از پتانسیل‌های موجود در کشور به نفع مردم دو کشور باشیم.

اتیوپی:

سفیر جمهوری اسلامی ایران در آدیس‌آبابا با معاون وزیر توسعه منابع آبی اتیوپی (آقای مسفین تنگه) ملاقات نمود که وی در این ملاقات با ابراز خرسندی از شرکت در اجلاس و دیدار از کشور بزرگ و پهناور جمهوری اسلامی ایران تأکید نمود که: اجلاس در سطح بسیار مناسبی برگزار و پذیرایی و استقبال بسیار خوبی از وی و هیأت همراه بعمل آمد. وی تشکیل گروه‌های کاری و مذاکرات موضوعی راه، بسیار مناسب و جالب ارزیابی کرد و اظهار داشت: این مذاکرات فرصت خوبی را برای استفاده از تجربیات شرکتهای ایرانی جهت همکاریهای آتی فراهم نمود. در زمینه آب و نیروگاههای آبی شرکتهای ایرانی می‌توانند کمک زیادی به کشور ما بکنند.

وی همچنین صدور بیانیه تهران را اقدام بسیار مناسبی دانست که، همکاریهای ایران و آفریقا را نهادینه خواهد کرد. وی تأکید کرد: در اولین گام برنامه‌های ۱۵ ساله توسعه منابع آبی را به جمهوری اسلامی ایران ارائه خواهیم کرد و سپس در زمینه نیروگاههای آبی و ماشین‌های آبیاری کشاورزی می‌توانیم همکاری نزدیکی با شرکتهای

ایرانی، که تجارب بسیار زیاد و ارزنده‌ای در این زمینه‌ها دارند، آغاز نمائیم. وی در پایان همچنین از فرصت گفتگویی که با آقای دکتر عارف داشتند ابراز خرسندی نمود.

همچنین سفیر جمهوری اسلامی ایران در آدیس‌آبابا با محمد حبیب داتوم کمیسیونر موقت اتحادیه آفریقا در امور اجتماعی ملاقات نمود که وی اظهار داشت: از تدارک گسترده جمهوری اسلامی ایران و شرکت قابل توجه کشورهای آفریقایی در همایش که در سطح وزیر شرکت کرده بودند بسیار خرسندم و گفت: هرگز تصویر نمی‌کرده که این همایش در چنین سطحی برگزار و از آن به خوبی استقبال شود.

وی نقش فعال بخش خصوصی جمهوری اسلامی ایران را در برگزاری اجلاس بسیار مهم توصیف کرد و گفت: از توانمندیهای جمهوری اسلامی ایران در ساخت وسایل نقلیه کوچک و بزرگ، پتروشیمی، ذوب آهن و هواپیما شگفت‌زاده شده و دریافته است که ایران به ویژه از نظر نیروی انسانی کارآمد، در سطح بسیار بالایی قرار دارد و تقریباً قادر است هر چه را که بخواهد تولید کند.

وی گفت: در رهیافت جدید شما خوشبختانه به روندهای جدید آفریقا و تحولات این قاره توجه ویژه شده است. وی اظهار داشت: در این همایش، بر اهمیت جایگاه اتحادیه آفریقا و نپاد تأکید شده است. اینجانب مایل هستم تصریح نمایم که اتحادیه آفریقا شدیداً پیگیری مسائل توسعه‌ای این قاره خواهد بود و همکاری هر چه بیشتر ایران با اتحادیه آفریقا کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای آفریقا (ECA) و نیز ابتکار نپاد در توفیق برنامه‌های آفریقایی ایران بسیار مؤثر خواهد بود.

وی در پایان اضافه نمود که در حال تهیه گزارش مفصلی از این همایش برای رئیس موقت اتحادیه آفریقا می‌باشد تا مقامات اتحادیه نیز دقیقاً در جریان حرکت و اراده سیاسی جمهوری اسلامی ایران برای توسعه مناسبات اقتصادی و سیاسی قرار گیرند.

سودان

سفیر جمهوری اسلامی ایران در خارطوم با آقای علی احمد عثمان وزیر مشاور وزارت صنایع ملاقات نمود که ایشان در این جلسه اظهار داشت: علیرغم روابط خوب سیاسی، روابط اقتصادی دو کشور در سطح مطلوبی نیست و باید سعی شود که سطح

روابط اقتصادی به سطح روابط سیاسی برسد. دولت و مردم سودان همواره به جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک کشور دوست و برادر نگاه می‌کنند و حساب و رابطه با شما از دیگر کشورها جداست. از زمانی که دانشجوی بودم با افکار و اندیشه‌های انقلاب اسلامی و حضرت امام (ره) آشنا شدم. ما برای جمهوری اسلامی ایران اهمیت خاصی قائل هستیم.

در خصوص برگزاری همایش همکاریهای ایران و آفریقا بایستی بگویم که این همایش در سطح بسیار خوبی برگزار شد. مدیریت همایش بسیار عالی بود و مباحث مطروحه در آن بسیار ارزشمند بود. ارزیابی ما از این اجلاس مثبت است و امیدواریم که شرکت ما در این اجلاس بتواند گام مثبتی برای پیشبرد روابط دو کشور باشد. در کارگاه کشوری (Country Workshop) سودان تعدادی زیادی از شرکتهای خصوصی و دولتی حضور داشتند و در مقایسه با دیگر میزگردها استقبال بسیار خوبی از آن شد و ما احساس کردیم که از جهات مختلف اقتصادی، جمهوری اسلامی ایران توجه خاصی به سودان دارند و باید از این توجه در جهت توسعه روابط اقتصادی دو کشور بهره بگیریم.

دیدارهایی که در حاشیه اجلاس داشتیم، از جمله ملاقات با وزیر صنایع بسیار عالی بود و امیدواریم که زمینه برای سفر وزراء به کشورهای یکدیگر فراهم شود تا در خلال آن توافقنامه همکاری در زمینه صنایع بین دو کشور به امضا برسد. در دیدار با مسئولین ایدرو نیز به توافقات خوبی دست یافتیم که می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. سفر هیأتی از مسئولین ایدرو به خارطوم در آینده نزدیک
۲. ایجاد ارتباط بین مسئولین ایدرو و مرکز پژوهشهای وزارت صنایع سودان
۳. کمک ایدرو به مرکز آموزش صنایع سودان
۴. تبادل کارشناسان و ایجاد فرصت آموزشی برای بخشهای خصوصی و دولتی سودان
۵. بررسی زمینه‌های سرمایه‌گذاری خاص در سودان
۶. تشویق مؤسسات خصوصی سودان برای فعالیت مشترک.

ضمناً از مدیر عامل ایدرو برای سفر به خارطوم دعوت بعمل آمد که امیدواریم در ماه می یا ژوئن انجام شود. ما در وزارت صنایع آماده همکاری در زمینه‌های صنایع بین دو

کشور هستیم و با توجه به توانمندیهایی که از جمهوری اسلامی ایران سراغ داریم، معتقدیم که بخشی از نیازهای ما از طریق همکاری با جمهوری اسلامی ایران مرتفع خواهد شد و در این رابطه از پیشنهادات در زمینه سرمایه‌گذاری مشترک در خصوص صنایع استقبال می‌کنیم و برای سفر هیئت فنی مرکز توسعه صادرات جمهوری اسلامی ایران نیز آماده برنامه‌ریزی هستیم.

جمع‌بندی همایش و تنظیم راهکارهای آتی

با توجه به برگزاری همایش «همکاریهای ایران و آفریقا: فرصتها و چالشها» که با مشارکت فعال بخش‌های مختلف اقتصادی کشور مواجه گردید، گامهای مؤثری در راستای اهداف جمهوری اسلامی ایران در پیشبرد سیاست نگاه به آفریقا برداشته شد.

معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه جهت عملی نمودن توافقات بدست آمده میان بخش‌های مختلف کشورهای آفریقایی و جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با بکارگیری مکانیزم کمکهای توسعه‌ای، تسهیلات لازم و ممکن را برای رفع موانع موجود در مسیر صادرات کالاهای غیر نفتی و خدمات فنی و مهندسی ایران به آفریقا فراهم نموده و شرکتهای ایرانی و آفریقایی را برای مشارکت در گسترش روابط اقتصادی میان طرفین تشویق و حمایت نماید.

با توجه به مذاکرات وزیر صنایع و معادن کشورمان و همچنین ملاقاتهای سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، مدیران عامل شرکتهای و مجموعه‌های بزرگ صنعتی و معدنی جمهوری اسلامی ایران با هیئت‌های آفریقایی وزارت صنایع اعلام آمادگی نموده است که، موارد مطرح شده در همایش، ملاقاتها و بازدیدهای حاشیه‌ای از طریق نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران مورد پی‌گیری قرار گرفته تا بتوان به نتایج مطلوبی دست یافت. همچنین این وزارتخانه اعلام آمادگی نموده، در صورتی که وزارت امور خارجه جایگاه ویژه‌ای را به این امر اختصاص دهد، وزارت صنایع و معادن نیز ستاد مستقلی را جهت پیگیری توافقات بعمل آمده تشکیل خواهد داد.

با توجه به استقبال چشمگیر بخش‌های مختلف اقتصادی و صنعتی جمهوری اسلامی ایران و همچنین حضور هیئت‌های عالی‌رتبه آفریقایی در این همایش و ملاقات‌ها و بازدیدهای صورت گرفته و توقعات طرف‌های ایرانی و خارجی برای عملی نمودن توافقات صورت گرفته و با توجه به شعار همایش مذکور "بازار آفریقا، فرصت حضور و مشارکت" پیشنهاد می‌گردد کمیته‌ای به منظور پیگیری توافقات و مذاکرات بعمل آمده در معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه تشکیل گردد.

بهمن احمدزاده

کارشناس اداره منابع مالی، سرمایه‌گذاری و کمک‌های توسعه‌ای

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی